

УДК 636.2:619:617.711:636.083

ПОШИРЕННЯ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ КОН'ЮНКТИВІТІВ У РЯДІ ГОСПОДАРСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ЗИМОВО- СТІЙЛОВИЙ ПЕРІОД ІЗ РІЗНИМИ СПОСОБАМИ УТРИМАННЯ

Мельничук В.В., аспірант*, evstva@ukr.net

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

*науковий керівник – кандидат ветеринарних наук,
доцент Кулинич С. М.

Анотація. На базі ряду господарств Полтавської області встановлено поширення кон'юнктивітів у великої рогатої худоби, представлені матеріали щодо ураженості тварин захворюванням в залежності від віку та способу утримання. Наведені дані стосовно виявлених форм перебігу захворювання.

Ключові слова: велика рогата худоба, кон'юнктивіти, способи утримання.

Актуальність проблеми. З офтальмологічної практики ветеринарної медицини відомо, що переважна більшість очних хвороб припадає на кон'юнктивіти. Зокрема, за даними Силіна Д.С. [1], кон'юнктивіти визначають у 22,4 - 62,8% хворих на очі тварин. Ці захворювання завдають значних економічних збитків: у корів знижується молочна продуктивність, у телят – приріст живої маси, затримується їх загальний ріст та розвиток. Кон'юнктивіти призводять до часткової або повної втрати зору (25-30% тварин, що переохворіли, стають сліпими), знижують експлуатаційні якості, потребують створення для хворих тварин особливих умов утримання і годівлі [2-5].

Завдання дослідження. Метою нашої роботи було вивчення поширення кон'юнктивітів великої рогатої худоби у зимово-стійловий період за прив'язного та безприв'язного способів утримання в господарствах Полтавської області.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводилися упродовж 2010-2011 років у зимово-стійловий період на базі господарств Полтавської області з прив'язним способом утримання: (ДП НДГ "Ювілейний", ТОВ "Джерело" Полтавського району), та за безприв'язного утримання: (АФ "Маяк" Котелевського району, ФПП "Агроекологія" Зіньківського району). Вивчення поширення кон'юнктивітів у великої рогатої худоби проводилося на підставі диспансеризації тварин згідно методики [6]. При дослідженні великої рогатої худоби враховували спосіб утримання, вік тварин, вид запалення.

Результати дослідження. За результатами проведених досліджень встановлено значне поширення кон'юнктивітів серед великої рогатої худоби в господарствах Полтавської області. Отримані дані представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Поширення кон'юнктивітів великої рогатої худоби у господарствах Полтавської області

Вік тварин	Діагно- стично тварин (гол.)	Ураженість тварин кон'юнктивітами, (гол.) %				
		односторонні всього		двосторонні	катаральні	поверхневі гнійні
		правосторонні	лівосторонні			
Молодняк до 1 року	642	(75) 11,7%		(27)	(90)	(12)
		(41) 54,6%	(34) 45,3%	4,2%	14,01%	1,86%
Молодняк старший 1 року	771	(79) 10,2%		(22)	(86)	(15)
		(41) 51,89%	(38) 48,1%	2,8%	11,15%	1,94%
Корови	1792	(73) 4,07%		(37)	(96)	(14)
		(25) 3,24%	(48) 65,7%	2,06%	5,35%	0,78%
ВСЬОГО	3205	(227) 7,08%		(86)	(272)	(41)

		(107) 47,13%	(120) 52,86%	2,7%	8,48%	1,27%
--	--	-----------------	-----------------	------	-------	-------

При клінічному дослідженні 3205 голів великої рогатої худоби виявлено 313 тварин (9,76%) із запаленням сполучної оболонки ока, а саме: одностороннє враження зорового апарату – 7,08% випадків, з них лівосторонні кон'юнктивіти виявляли частіше (52,86%), ніж правосторонні (47,13%). Розвиток двосторонніх процесів реєстрували рідше – 2,7%. Стосовно нозологічних форм слід зазначити, що частіше виявляли катаральну форму кон'юнктивіту – 8,48%. Поверхневі гнійні ураження реєстрували рідше (1,27% тварин).

Встановлено, що ураження тварин кон'юнктивітами залежало від їх віку. Так найбільшу кількість хворих тварин реєстрували в групі молодняка віком до 1 року (15,88%). З них 11,7% становили кон'юнктивіти з одностороннім ураженням очей, 4,2% – з двостороннім, 14,01% – з катаральною формою, 1,86% – з поверхневою гнійною. Рідше запалення слизової оболонки очей виявляли у молодняка старше 1 року та корів (13,09% та 6,13% відповідно).

Встановлено, що ступінь ураженості великої рогатої худоби кон'юнктивітами залежить від способу утримання тварин.

У господарствах за прив'язного способу утримання велика рогата худоба знаходиться в типових двох - та чотирирядних цегляних приміщеннях. Підлога проходів у корівниках виготовлена з бетону. В якості підстилки для тварин використовують соломку. Вентиляція природно-трубного типу. Годівля тварин проводиться відповідно раціону за допомогою автомобільного кормороздатчика. Доступ до води вільний. Гній видаляється за допомогою шкребкового транспортеру двічі на добу – вранці та в післяобідній період. Тваринам щоденно надають активний моціон упродовж двох годин (за винятком непогожих днів) на спеціально обладнаному та огороженому вигульовому майданчику поблизу тваринницьких приміщень.

У таблиці 2 наведені дані щодо ураженості великої рогатої худоби кон'юнктивітами за прив'язного способу утримання.

Таблиця 2

**Ураженість кон'юнктивітами великої рогатої худоби у господарствах
за прив'язного способу утримання**

Вік тварин	Досліджено тварин (гол.)	Ураженість тварин кон'юнктивітами, (гол.) %			
		односторонні	двосторонні	катаральні	поверхневі гнійні
Молодняк до 1 року	60	(7) 11,6%	(2) 3,3%	(9) 15%	-
Молодняк старший 1 року	130	(16) 12,3%	(6) 4,6%	(20) 15,38%	(2) 1,53%
Корови	319	(46) 14,4%	(18) 5,64%	(54) 16,92%	(10) 3,13%
Всього	509	(69) 17,47%	(26) 5,1%	(83) 16,30%	(12) 2,35%

Після проведення клінічного обстеження 509 голів великої рогатої худоби встановлено, що найчастіше (20,06%) за вищезазначеного способу утримання кон'юнктивіти реєстрували у корів (12,57 % від наявного поголів'я). З них – 14,4% припадало на односторонні, 5,64% – на двосторонні. Стосовно форм уражень слід відмітити, що у 16,92% випадків реєстрували катаральні у 3,13% – поверхневі гнійні кон'юнктивіти.

Що стосується молодняка до 1 року та старше 1 року, то показник ураженості кон'юнктивітами тварин у цих групах становив – 15% та 16,92% відповідно. Причому в дослідних тварин домінувало одностороннє враження зорового апарату – 11,6% та 12,3% відповідно. Щодо форм перебігу, то домінуючим був катаральний тип запалення. У молодняка до 1 року він становив 15%, а у молодняка старше року – 15,38%. Поверхнева гнійна форма була зареєстрована лише в групі молодняка старше року (1,53%).

Отже з отриманих нами даних можна зробити висновок, що в господарствах із прив'язним способом утримання кон'юнктивіти є досить поширеною патологією та на їх частку припадає 18,66 % від наявної на фермі кількості тварин.

При обстеженні 2696 голів великої рогатої худоби, які утримувалися в господарствах безприв'язним способом, встановлено, що тварини знаходились в типових приміщеннях, розрахованих на 200 голів. У корівниках розташовано по 4 секції, кожна з яких має 50 боксів. Підлога

у приміщенні бетонна. Вентиляція природного типу за допомогою світлоаераційного коника. За рахунок нього відбувається додаткове надходження денного світла до корівників. Видалення гноївки проводиться два рази на добу (з 6.00 до 7.00 та з 14.00 до 15.00 години) за допомогою дельта-скрепера. Годівля тварин згідно раціону. Доступ до води вільний.

Після обстеження поголів'я великої рогатої худоби щодо захворюваності на кон'юнктивіти отримано показники, які детально відображені в таблиці 3.

Таблиця 3

Ураженість кон'юнктивітами великої рогатої худоби у господарствах за безприв'язного способу утримання

Вік тварин	Досліджено тварин (гол.)	Ураженість тварин кон'юнктивітами, (гол.) %			
		односторонні	двосторонні	катаральні	поверхневі гнійні
Молодняк до 1 року	582	(68) 11,68%	(25) 4,29%	(81) 13,91%	(12) 2,06%
Молодняк старший 1 року	641	(63) 9,82%	(16) 2,49%	(66) 10,29%	(13) 2,02%
Корови	1473	(27) 1,83%	(19) 1,28%	(42) 2,85%	(4) 0,27%
Всього	2696	(158) 5,86%	(60) 2,22%	(189) 7,01%	(29) 1,07%

З даних таблиці видно, що найбільший відсоток ураження тварин кон'юнктивітами при безприв'язному способі утримання спостерігається в групі молодняка великої рогатої худоби віком до 1 року (15,97%). Зустрічались як односторонні ураження сполучної оболонки ока, так і двосторонні (11,68% і 4,29% відповідно). Що стосується форми перебігу, то в структурі патології частіше відмічали катаральні ураження – 13,91%. Кон'юнктивіти з поверхневою гнійною формою становили 2,06%.

Меншою мірою (12,32%) ураження спостерігали серед молодняка старше 1 року. Односторонні кон'юнктивіти домінували над двосторонніми і становили 9,82% та 2,49% відповідно. При цьому запалення катарального типу реєстрували у 10,29% тварин, з поверхневим гнійним – у 2,02% тварин.

З 1473 досліджених корів кон'юнктивіти було виявлено у 3,12% тварин. Істотних розбіжностей у показниках одностороннього чи двостороннього ураження зорового апарату не виявлено (1,83% та 1,28% відповідно). В основному зустрічали катаральне запалення кон'юнктиви (2,44%). Поверхнєве гнійне реєстрували у 0,27% тварин даної групи.

Підсумовуючи отримані нами дані, можна зробити висновок, що в господарствах за безприв'язного способу утримання кон'юнктивіти становлять 8,08 % від наявного на фермі поголів'я тварин.

Висновки

1. На основі проведених нами клінічних досліджень було встановлено, що ураженість великої рогатої худоби кон'юнктивітами в зимово-стійловий період у ряді господарств Полтавської області різними способами утримання становить 9,76% поголів'я тварин.

2. В обстежених господарствах найпоширенішими формами запалення сполучної оболонки очей виявилися катаральні (8,48 %), та поверхневі гнійні (1,27 %). Одностороннє ураження зорового апарату в тварин виявляли у 7,08% випадків, причому лівосторонні кон'юнктивіти реєстрували частіше (52,86%) за правосторонні (47,13%).

3. Встановлено, що за безприв'язного способу утримання кон'юнктивіти частіше реєстрували у молодняка великої рогатої худоби віком до 1 року (15,97%), за прив'язного способу утримання – в корів (20,06%).

Література

1. Сілін Д.С. Клініко-морфологічна характеристика та деякі питання імунотрофогенезу і терапії кон'юнктивітів тварин: автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. вет. наук: спец. 16.00.05 "Ветеринарна хірургія", 16.00.02 Патологія, онкологія і морфологія тварин" / Сілін Дмитро самійлович. – К., 1997. – 23 с.
2. Борисевич В.Б. Ветеринарно-медична офтальмологія: навч. пос.[Для студ. вищ. навч. закл.]/ В.Б. Борисевич, Б.В Борисевич. – К.: Арістей, 2006 – 212 с.
3. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія. / В.Б Борисевич –К.,: Урожай, 1994. - 133 с.

4. Федорова О.В. Телязіоз великої рогатої худоби в умовах лісостепової зони України (епізоотологія, лікувально-профілактичні заходи): автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. вет. наук: спец. 16.00.11 "Паразитологія, гельмінтологія" / Федорова Олена Володимирівна – К., 2004. – 17 с.
5. Василяди М.Я. Эффективность лечения конъюнктивно-кератитов и их осложнений у животных хлорофиллиптом в сочетании с новокаиновой терапией: дис. ... кандидата. вет. наук: спец. 16.00.05, 16.00.02./ Василяди Мария Яковлевна – Владикавказ., 2006 – 157 с.
6. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Харута Г.Г. та ін. Диспансеризація великої рогатої худоби: Рекомендації/ [В.І. Левченко, І.П Кондрахін, Г.Г Харута. та ін.]. – К., Ветінформ, 1997. – 60 с.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ У КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА КОНЪЮНКТИВИТОВ В РЯДЕ ХОЗЯЙСТВ
ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ В ЗИМНЕ-СТОЙЛОВЫЙ ПЕРИОД С РАЗНЫМИ СПОСОБАМИ
СОДЕРЖАНИЯ

В.В. Мельничук, аспирант, evstva@ukr.net

Полтавская государственная аграрная академия, г. Полтава

Аннотация. На базе ряда хозяйств Полтавской области установлено распространение конъюнктивитов у крупного рогатого скота, представлены материалы о пораженности животных заболеванием в зависимости от возраста и способа содержания. Приведены данные относительно обнаруженных форм течения заболевания.

Ключевые слова: крупный рогатый скот, конъюнктивиты, способы содержания.

DISTRIBUTION AT THE CATTLE OF CONJUNCTIVITISES IN A NUMBER OF ECONOMIES OF SE
POLTAVA AREA IN A WINTER-STALL PERIOD WITH THE DIFFERENT METHOD OF MIANTENANCE.

V.V. Melnichuk, evstva@ukr.net

Poltava state agrarian academy, Poltava

On the base of row of economies of the Poltava area distribution of conjunctivitis is set at a cattle, materials are presented about staggered of animals a disease depending on age and method of maintenance. The diseases given in relation to found out the forms of flow are resulted.

Key words: cattle, conjunctivitis, methods of maintenance.

УДК 619:636.7:616-006.34-074

**БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ СИРОВАТКИ КРОВІ СОБАК ЗА РІЗНИХ
НОЗОЛОГІЧНИХ ФОРМ ОСТЕОСАРКОМИ**

Сарбаш Д. В., к. вет. н., доцент.

Синяговська К. А., к. вет. н., ст. викл.

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. При диференціюванні різних нозологічних форм остеосаркоми інформативними показниками є активність кислої та лужної фосфатаз у сироватці крові. Уміст глікопротеїнів, сіалових кислот, хондроїтинсульфатів та загального білку є підвищеним, але без вірогідної різниці між різними рентгенологічно діагностованими формами остеосаркоми.

Ключові слова: собаки, остеосаркома, біохімічні показники.

Актуальність проблеми. Біохімічні методи дослідження сироватки крові широко застосовуються в діагностиці онкологічних захворювань, особливо на їх ранніх стадіях та при діагностиці пухлин різного виду і локалізації [1, 2]. Пухлини впливають на стан обмінних процесів в організмі хворої тварини як на системному, так і тканинному рівнях, що викликає широкий спектр метаболічних порушень, які визначаються біохімічними методами. Про пухлини кісткової тканини в собак, зокрема остеосаркоми, відомості в літературі обмежені. Рентгенологічно виділяють три форми остеосаркоми, які характеризуються специфічними рентгенологічними ознаками. Для літичної остеосаркоми характерні процеси остеодеструкції та зниження щільності кістки, тоді як для склеротичної – надмірна проліферація і підвищена щільність кісткової тканини. Існують і змішані форми, для яких характерні наявність як деструктивного процесу, так і проліферації [5]. Вивчення